

Geluksvogels

De ijsheiligen zijn vertrokken en met hen de vrieskoude lentenachten. Het wordt tijd om de geraniums naar buiten te brengen die een half jaar op zolder hebben doorgebracht. Hun ijle stengels verlangen naar zonlicht. Ze zien uit naar een beetje regen om het stof van hun bladeren te spoelen en sommige planten hebben ongetwijfeld behoefte aan een ruimere pot met verse grond.

Ik loop naar de schuur om bloempotten te halen die zijn opgeslagen in een kast onder een afdak. Als ik een stapeltje potten wil pakken, vliegt er een vogel rakelings langs mijn gezicht. Een vleugeltop streelt vluchtig mijn haren. De pottenkijker, een koolmees, gaat vlakbij in een berk zitten. Wat heeft die in mijn bloempotten te zoeken? Misschien keek hij uit naar spinnen of andere lekkernijen.

Het diertje zingt een zenuwachtig liedje en wipt heen en weer van tak tot tak. Ik pak mijn bloempotten. Dan zie ik de reden van zijn onrust: onderin de bovenste pot ligt een kluitje vogeltjes. Aandoenlijk klein en kwetsbaar maar al herkenbaar als koolmezenkindertjes aan een zwart petje en witte wangen. Ze liggen half op en onder elkaar in een zacht nestje van mos, plukjes schapenwol en veertjes. Ze houden zich stil, doodstil. De alarmroepen van pa, in combinatie met mijn reuzenhoofd boven hun kraamkamer, heeft ze er instinctief toe gebracht om net te doen of ze er niet zijn. Dat alles zie ik in een flits, want ik besef onmiddellijk het risico van deze huisvredebreuk. Vlug zet ik de potten terug op hun plaats en trek ik me terug. De geraniums komen morgen wel.

Van eerbiedige afstand houd ik de kast in de gaten. Ik ben gerust gesteld als ik een mees met iets lekkers in zijn bek naar de bewuste stapel bloempotten zie vliegen. Ondertussen verbaas ik me over hun plaatskeuze, want aan woonruimte is in mijn tuin geen gebrek. Ik heb twaalf nestkasten opgehangen om holenbroeders ter wille te zijn. Eén mezenkast hangt vlakbij de schuur en is nog onbewoond. Maar ik moet toegeven, zo'n bloempot onder een afdak is minstens even riant. En je hoeft je niet steeds door zo'n klein gaatje te wringen.

De volgende dagen kom ik herhaaldelijk bij de schuur, maar de koolmezen lijken zich weinig aan mij te storen. Af en toe werp ik een blik in het nest, waarin de jonkies steeds meer vogel worden. Trots als een pleegvader laat ik het nestje zien aan familieleden en de buren. Het regent 'ooohs' en 'aaahs'. Iedereen is vertederd. Een week na de ontdekking van het nest scharrelen tien meesjes door de twijgen van de berken. Alle jongen zijn uitgevlogen. Ik trakteer mezelf op beschuit met muisjes.

Ik zou het niet over mijn hart kunnen verkrijgen om zulk jong geluk moedwillig te verstoren, ook al zit het op een onhandige plek. Ik vraag me af of iemand anders ijskoud de bloempot met nest en al zou omkeren in de groene container. Die pot heeft tenslotte een bestemming en je als machtig mens laten dwarsbomen door vogeltjes...

Maar waar ligt de grens van onze tolerantie? Vogels kiezen soms ongelukkige plaatsen om een gezin te stichten. Een paar jaar terug had een merelpaar een nest gebouwd op een hooihark in het schapenhok; het gras was net gemaaid. Ik heb toen maar een nieuwe hark gekocht. In mijn niet meer gebruikte schoorsteen huizen holenduiven. Ik merk er weinig van want ze zijn schuw, maar af en toe zit er eentje gezellig te hoempen op het dak. Als een schoorsteen in gebruik is, kan een duiven- of kauwennest lastig zijn. Het rookkanaal raakt verstopt en de stapel takjes kan een schoorsteenbrand veroorzaken. Dan moet zelfs de grootste vogelliefhebber ingrijpen. Er zijn ook pechvogels...

Het toppunt van symbiose tussen vogels en schoorstenen zag ik een paar jaar terug in Goniadz in Polen. Ooievaars hadden een nest gebouwd op de schoorsteen van een bedrijfje aan de rand van het dorp. De rook kringelde gestaag tussen de takken van het nest door en de ouderlijke vogels waren zo beroet dat we ze aanvankelijk voor een andere soort, de zwarte ooievaar, hadden aangezien. Ik ben benieuwd of er van de halfgare eieren iets terechtgekomen is.

Eef Arnolds

De tekst is eerder verschenen in het tijdschrift Jonas 45, 2001.